

Otsuse jõustamise menetlused - Bulgaaria

SISUKORD

- 1 Mida tähendab täitmine tsiviil- ja kaubandusajades?
- 2 Milline asutus või millised asutused on täitmisel pädev/pädevad?
- 3 Mis tingimustel võib välja anda täitedokumendi või teha täitmisotsuse?
  - 3.1 Menetlus
  - 3.2 Peamised tingimused
- 4 Täitemeetmete ese ja laad
  - 4.1 Millist liiki vara suhtes võib täitemeetmeid rakendada?
  - 4.2 Milline on täitemeetmete mõju?
  - 4.3 Milline on selliste meetmete kehtivus?
- 5 Kas sellise meetme kohaldamise otsust on võimalik edasi kaevata?
- 6 Kas täitmisel on piiranguid, eriti seoses võlausaldaja kaitsega, ja ajalisi piiranguid?

1 Mida tähendab täitmine tsiviil- ja kaubandusajades?

Täitmisele pööramine on kohtuprotsessi viimane etapp. Sellega antakse sissenõudjale, kelle kasuks on kohtuotsus tehtud, võimalus, et pädev täitevorgan võtab nõude rahuldamiseks kõik meetmed, milleks tal on õigus ja mis on seadusega ette nähtud.

Täitmisele pööramise õigus tuleneb täitmisele pööratavast nõudest, mida ei ole vabatahtlikult rahuldatud, ning dokumendist, millega lubatakse nõue täitmisele pöörata.

Täitemeetmed on muu hulgas:

- vallasvara arestimine;
- kinnisvara arestimine;
- kinnisvara inventuur ja hindamine;
- kinnisvara müük avalikul enampakkumisel;
- võlgniku pangakonto arestimine;
- sõiduki arestimine;
- valduse ennistamine;
- vallasvara konfiskeerimine;
- täitmisele pööramine seoses äriühingu aktsiate või osadega;
- täitmisele pööramine seoses lapse üleandmise kohustusega;
- täitmisele pööramine seoses abieluvaraga.

2 Milline asutus või millised asutused on täitmisel pädev/pädevad?

Bulgaarias on kahte tüüpi täitevametnikke (kohtutäitureid):

1. avalik-õiguslikud kohtutäiturid ja
2. eraõiguslikud kohtutäiturid.

Eraõiguslike kohtutäiturite staatust reguleeritakse eraõigusliku kohtuliku täitemenetluse seadusega (*Zakon za chastnoto sadebno izpalnenie* (ZChSI)). ZChSI artikli 2 määratluse kohaselt on eraõiguslik kohtutäitur ametnik, kellele riik on delegeerinud ülesande täita eraõiguslikke nõudeid.

3 Mis tingimustel võib välja anda täitedokumendi või teha täitmisotsuse?

3.1 Menetlus

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*Grazhdanski protsesualen kodeks* (GPK)) artikli 404 kohaselt võib täitemenetlust alustada järgmistel alustel:

1. *res judicata* kohtuotsused ja -määrused; apellatsioonikohtu otsused; täitekorraldused; kohtulikud kokkulepped; täitmisele pööratavad kohtuotsused ja -määrused või eelnevalt või viivitamata täitmisele pööramisele tunnistanud kohtuotsused ja -määrused; vahekohtute otsused ja nende kinnitatud kokkulepped;
2. kohtuotsused, aktid ja kohtulikud kokkulepped, mis ei ole tehtud Bulgaarias, kui need on Bulgaarias ilma lisamenetluseta täitmisele pööratavad;
3. kohtuotsused, aktid ja kohtulikud kokkulepped, mis ei ole tehtud Bulgaarias, ning vahekohtute otsused ja kokkulepped, mis ei ole tehtud ega kinnitatud Bulgaarias, kui need on Bulgaarias täitmisele pööratavaks tunnistanud.

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 405 kohaselt väljastatakse täitemäärused kirjaliku taotluse alusel ning võlgnikule ei ole vaja selle koopiat kätte toimetada.

Vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 405 lõikele 2 on esitatud taotluste puhul pädevad järgmised kohtud:

- tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 404 lõikes 1 osutatud juhtudel esimese astme kohus, kes asja arutas või kes väljastas täitekorralduse, ja viivitamata täitmisele pööratava akti puhul kohus, kes otsuse tegi või kes täitekorralduse väljastas;
- tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 404 lõigetes 2 ja 3 ettenähtud juhtudel kohus, kes on pädev andma täitmisele pööramiseks luba;
- riigi vahekohtutes tehtud otsuste ja vahekohtumenetlustes kinnitatud kokkulepete puhul Sofia linnakohus (*Sofiyiski Gradski Sad*).

Täitemääruse andmise või selle taotluse tagasilükkamise korralduse kohta saab edasikaebuse esitada kahe nädala jooksul (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 407).

Bulgaaria õiguse kohaselt saab täitemääruse saamise taotluse esitada ka muu pool kui advokaat, sealhulgas täitmisele pööramist taotlev pool või tema esindaja (kes võib olla advokaat). Täitemääruse saamise taotluse esitamiseks ei ole eraldi nõudeid kehtestatud.

Täitekulud on sätestatud eraõigusliku täitemenetluse seaduse (ametlik väljaanne nr 35/2006) lõivude ja kulude tariife käsitlevas jaotises.

3.2 Peamised tingimused

Täitemenetluse algatamiseks peab huvitatud pool esitama avalik-õiguslikule või eraõiguslikule kohtutäiturile kirjaliku taotluse ning lisama sellele täitemääruse või muu täitedokumendi. Taotluses tuleb nimetada eelistatud täitmisele pööramise viis, mida võidakse menetluse käigus muuta (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 426).

Kohtutäiturite pädevust reguleeritakse tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikliga 427.

Kohtutäitur peab teavitama kohtukutses võlgnikku kirjalikult kohustusest rahuldada nõue vabatahtlikult kahe nädala jooksul alates kohtukutse kättesaamise kuupäevast. Kohtukutses hoiatatakse võlgnikku, et nõude rahuldamata jätmisele järgnevad täitetoimingud. Kohtukutses tuleb täpsustada, mille suhtes aresti ja konfiskeerimist kohaldatakse, ning sellele tuleb lisada

täitedokumendi koopia. Kui kohtutäitur teavitab võlgnikku kohustusest rahuldada nõue vabatahtlikult, peab ta nimetama ka kuupäeva, mil vara kohta tehakse inventuur, ja kui täitmisele pööramine puudutab kinnisvara, siis saatma konfiskeerimisteate kinnisvararegistrisse.

Kohtutäitur koostab enda võetud täitemeetmetest nimekirja.

Kui esialgset täitmisele pööramise viisi muudetakse, peab kohtutäitur vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklile 428 teavitama võlgnikku muudatusest kirjalikult.

Kui täitemenetluse algatamise ajal puudub registris võlgniku alaline või praegune aadress, peab ringkonnakohtunik võlausaldaja esitatud hagi alusel määrama võlgniku ad hoc esindaja (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 430).

4 Täitemeetmete ese ja laad

4.1 Millist liiki vara suhtes võib täitemeetmeid rakendada?

Täitetoiminguid võib teha järgmiste võlgniku varade suhtes:

- vallasvara;
- töötasud;
- kinnisvarast saadav sissetulek, sealhulgas üüritulu jne;
- pangakontod;
- kinnisvara;
- äriühingute emiteeritud aktsiad ja võlakirjad;
- vallas- ja kinnisvaraesemed, sealhulgas abieluvara esemed.

Vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklile 442 võib võlausaldaja taotleda täitmisele pööramist võlgniku mis tahes eseme või summa puhul.

Vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklile 444 ei saa täitetoiminguid teha järgmise suhtes:

- võlgniku ja tema pere kasutatavad igapäevaesemed, mis on loetletud ministrite nõukogu (*Ministerski savet*) vastuvõetud nimekirjas;
- toit, mis on vajalik võlgniku ja tema pere toitmiseks kuu aja jooksul või põllumajandusettevõtjate puhul kuni uue saagikoristuseni või muude põllumajandustoodete puhul sellega samaväärse toiminguni;
- kütus, mis on vajalik kütmiseks, toiduvalmistamiseks ja valgustuseks kolme kuu jooksul;
- masinad ja seadmed, mida võlgnik vajab oma käsitöö või kutsetegevuse jätkamiseks;
- osa võlgnikule kuuluvast maast (viinamarjaistanduste ja muu põllumaa puhul kuni 0,5 ha ning üldotstarbeliste põldude puhul kuni 3 ha, koos masinate ja seadmetega, väetise, taimekaitsevahendite ja ühe aasta külviks ettenähtud seemnega);
- loomakasvatajate puhul vajalik töökari, nimelt kaks veolooma, üks lehm, viis lammast ja kitse, kümme mesitaru ja kodukana koos söödaga, mis on vajalik nende söötmiseks järgmise saagikoristuseni või senikaua, kuni nad lastakse karjamaale;
- võlgnikule kuuluv elamispind, kui võlgnikul ja tema perel ei ole muud elamispinda, olenemata sellest, kas võlgnik elab seal. Kui elamispind ületab võlgniku ja tema pere eluasemevajaduse, nagu on kindlaks määratud ministrite nõukogu vastuvõetud sellekohases määruses, müüakse osa sellest maha, eeldusel et asjaõigusseaduse artikli 39 lõikes 2 (*Zakon za sobstvenostta*) sätestatud tingimused on täidetud;
- muud esemed ja summad, mis on täitmisele pööramise eest seadusega kaitstud.

4.2 Milline on täitemeetmete mõju?

Kui kohtutäitur teavitab võlgnikku kohustusest rahuldada nõue vabatahtlikult, peab ta nimetama ka kuupäeva, mil vara kohta tehakse inventuur, ja kui täitmisele pööramine puudutab kinnisvara, siis saatma konfiskeerimisteate kinnisvararegistrisse.

Vallasvara või nõude arestimisel tehakse vara kohta inventuur.

Arestimisel ja konfiskeerimisel on võlgnikule järgmised tagajärjed:

võlgnik ei või alates arestimise hetkest enam summasid ega vara (ei kinnis- ega vallasvara) käsutada ega kriminaalkaristuse ähvardusel vara muuta, kahjustada ega hävitada. Need tagajärjed kehtivad alates kuupäevast, mil kohtukutse võla vabatahtliku tasumise kokkuleppe kohta kätte toimetati.

Arestimisel või konfiskeerimisel on võlausaldajale järgmised tagajärjed:

vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 452 lõikele 1 saavad võlausaldaja või ühised võlausaldajad arestitud vallasvara või summasid käsutada üksnes juhul, kui ülevõtja saab tugineda asjaõigusseaduse artiklile 78. Selles on sätestatud, et igaüks, kes omandab seaduslikult vallasvara või esitajaväärtpaberid tasu eest, saab nende üle omandiõiguse ka juhul, kui ta tahtmatult omandab need muult isikult kui omanikult, välja arvatud juhul, kui vallasvara omandiõiguse üleandmiseks on nõutav notariaalakt või tehingupoolte allkirjade õigsuse notariaalne tõestamine. Sama eeskiri kehtib muude vallasasjaõiguste omandamise kohta.

Kui täitetoiminguid tehakse kinnisvaraga, ei kehti üksnes need käsutustehingud, mis on tehtud pärast ennetava arestimise registreerimise kuupäeva (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 452 lõige 2).

4.3 Milline on selliste meetmete kehtivus?

Seaduses ei nähta ette nende meetmete kehtivusaega. Nende eesmärk on rahuldada võlausaldaja nõue ehk seega kehtivad need seni, kuni täitemenetlus lõpeb.

5 Kas sellise meetme kohaldamise otsust on võimalik edasi kaevata?

Täitemenetluses kasutatavad õiguskaitsemeetmed on sätestatud tsiviilkohtumenetluse seadustiku I ja II jaos ning peatükis 39.

Täitetoiminguid, sealhulgas üksikuid täitemeeteid võivad edasi kaevata järgmised pooled.

- Võlausaldaja saab esitada edasikaebuse juhul, kui kohtutäitur keeldub ettenähtud täitetoimingut tegemast, ning ka täitemeete peatamise ja lõpetamise vastu.
- Võlgnik saab edasi kaevata kohtutäituri korralduse, millega võlgnikule määratakse trahv ja mille täiteametnik kavatses pöörata täitmisele vara suhtes, mida võlgnik peab puutumatuks; vallasvara konfiskeerimise või võlgniku väljatõstmise kinnisvaraüksusest põhjusel, et kohtutäitur ei ole sellest nõuetekohaselt teavitanud; kulude maksmise korraldused.
- Kolmas isik (muu isik, kui täitemenetluse pool) võib esitada edasikaebuse kohtutäituri võetud meetme vastu ainult juhul, kui täitmisele pööramine toimub arestimise, konfiskeerimise või loovutamise kuupäeval tema omanduses olevate esemete vastu.
- Kolmas isik võib esitada edasikaebuse kinnisvara omandiõiguse taastamise kohta üksnes juhul, kui see kinnisvara oli kõnealuse kolmanda isiku omanduses enne kuupäeva, mil nüüdseks täitmisele pööratud nõue esitati (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 435).
- Kui toimus avalik enampakkumine, saab vara üleandmise korralduse kohta esitada edasikaebuse pool, kes tasus tagatisraha hiljemalt enampakkumise viimasel päeval; võlausaldaja, kes tegi enampakkumisel pakkumise, ilma et ta oleks pidanud tasuma tagatisraha; või võlgnik, kui enampakkumine ei toimunud seadusekohaselt või kui vara ei antud üle parima pakkumise tegijale.

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 436 kohaselt tuleb edasikaebus esitada ühe nädala jooksul alates vaidlustatud toimingu kuupäevast, kui pool viibis toimingu ajal kohapeal või oli kohale kutsutud, ja kõigil muudel juhtudel ühe nädala jooksul alates toimingust teatamise kuupäevast. Edasikaebus esitatakse kohtutäituri kaudu kohtule, kellel on täitmisele pööramise asukohas pädevus. Juhul kui esitatakse edasikaebus, peab kohtutäitur esitama toimingu vaidlustamise põhjused.

Kaebus vaadatakse läbi kinnisel istungil, välja arvatud kolmandate isikute esitatud edasikaebused, mis vaadatakse läbi avatud istungil, kuhu kutsutakse kõik täitemenetluse pooled. Edasikaebuse kohta tehakse otsus ühe kuu jooksul.

Edasikaebus ei peata täitemenetlust, aga kohus võib otsustada menetluse peatada, kuni tehakse otsus kaebuses esitatud väidete kohta. Kui menetlus peatatakse, teavitatakse sellest viivitamata kohtutäiturit (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 438).

6 Kas täitmisel on piiranguid, eriti seoses võlausaldaja kaitsega, ja ajalisi piiranguid?

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 432 nähakse ette erinevad stsenaariumid, mille puhul saab kohus täitemenetluse võlausaldaja taotlusel seaduslikult peatada.

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusala koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusala koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi

seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 04/08/2017